

## Transkrypcja odcinka podcastu P1

Richard: Cześć, witam w tym odcinku naszego podcastu EcoGreen. Moim dzisiejszym gościem jest Michael Nagel, ekspert w dziedzinie edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju, który opowie nam coś na ten temat i opisz jego znaczenie dla edukacji politycznej w ogóle. Cześć Michael! Przede wszystkim chciałbym wiedzieć, kim jesteś, co robisz i co łączy cię z tematem dzisiejszego podcastu.

Michael: Cześć, miło mi tu być. Jestem Michael Nagel. Pracuję w dziedzinie dydaktyki politycznej w Instytucie Dydaktyki Demokracji w Hanowerze i, jak powiedziałaś, zajmuję się edukacją polityczną w kontekście edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju i przemian społeczno-ekologicznych. Z jednej strony robię to w ramach rozprawy, nad którą obecnie pracuję. Badam postrzeganie zrównoważonego rozwoju przez nauczycieli politologii w celu opracowania podejść dydaktycznych do wyraźnej edukacji politycznej na rzecz zrównoważonego rozwoju, a z drugiej strony pracuję również nad projektem „Klima Aktiv”. Chodzi o stworzenie przestrzeni dla młodych ludzi w szkołach, aby zaangażowali się w politykę klimatyczną, i chcemy towarzyszyć temu zaangażowaniu w politykę klimatyczną i uczynić je użytecznym jako doświadczenie edukacyjne. Ale uważam również, że temat jest bardzo ekscytujący poza kontekstem mojej pracy i jestem również zaangażowany w sprawiedliwość społeczną i klimatyczną w różnych obszarach. Więc temat jest mi bardzo bliski i cieszę się, że mogę go w ten sposób połączyć.

Richard: Bardzo interesujące! Widać, że masz wiele punktów odniesienia w tym temacie i różne perspektywy na edukację na rzecz zrównoważonego rozwoju (ESD). Czy mógłbyś mi to krótko wyjaśnić jako osobie nieświadomej: Czym właściwie jest edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju?

Michael: Tak, dobre pytanie! Przede wszystkim Edukacja na rzecz Zrównoważonego Rozwoju to globalny program edukacyjny opracowany przez Organizację Narodów Zjednoczonych. Kamień węgielny został prawdopodobnie położony już w Niemczech wraz z Agendą 21 w 1992 r. i od tego czasu jest promowany przez Organizację Narodów Zjednoczonych za pomocą coraz nowszych programów. Program ESD 2030 jest obecnie realizowany w celu promowania tzw. Agendy 2030 z tymi 17 celami zrównoważonego rozwoju, które z pewnością są znane wielu osobom. To jest jeden poziom. Ale ESD nie było promowane tylko przez Organizację Narodów Zjednoczonych, ale także przez wielu innych aktorów, którzy w jakiś sposób promują je poprzez swoją codzienną pracę praktyczną i pracę koncepcyjną, a ESD ma zatem zupełnie inne korzenie. Z jednej strony pochodzi z edukacji ekologicznej lub edukacji pokojowej, edukacji o prawach człowieka lub globalnej nauki. Dlatego tematy takie jak zrównoważony rozwój w obliczu granic planetarnych często odgrywają rolę, ale także globalna współzależność, która z kolei pochodzi bardziej z globalnej nauki. Ostatecznie znaczenie ESD zawsze zależy w pewnym stopniu od tego, kto zajmuje się ESD. Tak więc aktorzy w szczególności to kształtują. Nie ma jednej definicji, z którą każdy może powiedzieć: „Zgadza się z tym”. Być może najlepszym sposobem na ujęcie tego jest nieco zwięźle: edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju to edukacja, której celem jest promowanie zrównoważonego rozwoju — cokolwiek to może być.

Richard: Mówisz już o różnych poziomach. Z jednej strony chodzi o promowanie zrównoważonego rozwoju w szerokim kontekście, a z drugiej strony dotyczy to każdego z nas. Jak Twoim zdaniem te poziomy są ze sobą powiązane lub do kogo ostatecznie odnosi się ESD?

Michael: Dokładnie, więc myślę, że ważne jest, aby to transformacyjne roszczenie ESD dotyczyło nie tylko celu edukacji, ale także samej edukacji. Tak więc ESD odnosi się również do samej edukacji, chce tworzyć nowe formaty nauczania/uczenia się i zmieniać sam system edukacji, tj. sposób, w jaki uczymy się jako całość. W tym względzie ESD nie dotyczy tylko poszczególnych przedmiotów lub kursów, ale odnosi się do wszystkich kontekstów edukacyjnych. Innymi słowy, wszystkie konteksty edukacyjne powinny w jakiś sposób uwzględniać ESD, nawet jeśli oczywiście dzieje się to w różnym stopniu. Bardzo często jednak ESD ma lukę w swojej implementacji, jeśli chodzi o struktury, tj. struktury gospodarki i społeczeństwa. Bardzo często problemy i wyzwania wynikające ze zniszczenia naszych środków do życia, jak opisano wcześniej, są rozwiązywane i w jakiś sposób badane na kursach ESD. W niektórych przypadkach przedstawiane są również podejścia do alternatyw, co naprawdę dobrze sprawdza się w wielu tradycyjnych programach ESD. Ale powody, dla których to zniszczenie trwa, mimo że alternatywy są oczywiście znane, mimo że od dziesięcioleci prowadzone są kampanie informacyjne, często nie są podkreślane. Tego trochę brakuje, tzn. ESD bardzo rzadko analizuje relacje władzy społecznej i dominacji w ten sposób. Zamiast tego rozwiązania zbliżającej się katastrofy ekologicznej są poszukiwane

w indywidualnych zmianach zachowań, na przykład w świadomej konsumpcji lub innych indywidualnych decyzjach. Ślad węglowy jest często cytowany, sugerując, że możemy rozwiązać kryzys klimatyczny, po prostu jeżdżąc trochę mniej lub jedząc mniej mięsa. Od dawna w nauce jest jasne, że indywidualne zmiany zachowań nie będą w stanie rozwiązać tego ogromnego kryzysu, ale że potrzebujemy rozwiązań strukturalnych, że musimy przyjrzeć się strukturom: Które struktury są odpowiedzialne za pojawienie się tego kryzysu i za jego dalsze postępy? Jednak indywidualizując to i sugerując, że możemy go rozwiązać poprzez indywidualne decyzje konsumenckie, kryzys zostaje odpolityczniony, a przyczyny nie tylko odłożone na bok, ale w najgorszym przypadku nawet ustabilizowane przez fakt, że struktury pozostają ukryte. Dlatego moim zdaniem potrzebujemy wyraźnie politycznego ESD, które z jednej strony podejmuje mocne strony już ugruntowanego ESD, ale także czerpie z doświadczenia edukacji politycznej i wykorzystuje je do dalszego rozwijania ESD. Ponieważ aby przezwyciężyć ten kryzys, musimy zająć się strukturami i właśnie dlatego potrzebujemy ESD, które to zrobi.

Richard: Na koniec apel o bardziej politycznie zorientowane ESD. Dziękuję bardzo, Michaelu Nagel, za Twoje spostrzeżenia.

Michael: Dziękuję bardzo i życzę powodzenia w projekcie.

Richard: Dziękuję!